Comportamentul asociativ – un indicator al calității vieții

Elisaveta DRĂGHICI

Universitatea „Dunărea de Jos" Galați, Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie
E-mail: elisaveta.draghici@ugal.ro

Associational Behaviour – An Indicator Of Quality Of Life

Abstract: Partnership to achieve common goals is an example of social action. When it is geared towards achieving a high level of quality of life, it is a complex dynamic and therefore of interest to researchers. This study explores the associative phenomenon from the perspective of two dimensions (which define the quality-of-life paradigm), namely quality of society and lifestyles (according to Mărginean and Precupețu's vision, 2011), but also from the perspective of the community life and social participation dimension (as stated by Fahey et al., 2003). In addition to the theoretical approach on joining organizations for social involvement (in order to achieve a better life), the results of empirical research based on the administration of a questionnaire are presented. The empirical research highlights perceptions of action in society, the determinants of associational behavior oriented towards social involvement, the motivations behind the establishment of non-governmental organizations and their relation to the concern to improve the quality of life. The present study is one section of a larger ongoing research on motivations for setting up NGOs and the development of the non-profit sector. The topic is of interest in that, thirty years after freedom of association was achieved in Romania, the exploration of the motivations for setting up an NGO has been sporadic, the study showing current aspects of association for involvement in society.
Keywords: social associational behavior, non-governmental organizations, motivations, quality of life

Citation suggestion: Drăghici, Elisaveta."Comportamentul asociativ – un indicator al calității vieții." *Transilvania*, no. 2 (2023): 81-96.
https://doi.org/10.51391/trva.2023.02.07.

Introducere

În acest studiu sunt explorate aspecte actuale privind asocierea persoanelor pentru înființarea unei organizații neguvernamentale în vederea implicării în societate și relația cu calitatea vieții. Tema privind sectorul neguvernamental a stârnit interes în țara noastră după schimbarea de regim politic, cu atât mai mult cu cât se pornise o campanie de promovare a stimulării asocierii cu scop nepatrimonial[1]. Era privit ca un „nou vector public" cu cerințe pentru „codecizie și coparticipare"[2]. O serie de cercetători s-au aplecat asupra acestui domeniu arătând specificul sectorului neguvernamental, funcționarea și rolul acestuia în societate. Un studiu care surprinde primele momente de constituire ale mediului asociativ, respectiv spațiul societății civile, realizat de Necșulescu arată că „sectorul neguvernamental românesc este populat de un număr finit de oameni"[3] și îl descrie astfel: „De la înființare și până astăzi aceste organizații parcurg, în cei optsprezece ani analizați, 1990-2008, diverse etape, cu funcționări informale, în cazul unora, cu înregistrări formale în cazul altora, cu fluctuații mari de personal, cu căutări, cu prea puține planuri strategice, cu limitări date de contextul politic și gradul de profesionalizare al activiștilor din sectorul neguvernamental dar și al actorilor politici implicați în dialog, și cu tot felul de alte provocări impuse de contextul socio-economic al vremii".[4] Odată cu trecerea anilor românii au învățat o serie de lecții despre implicarea în societate. Ca urmare, din ce în ce mai multe persoane găsesc în actul asociativ o modalitate de a asigura un sistem de suport sau unul de acțiune în societate în vederea obținerii unor schimbări (acces la facilități, câștigarea unor drepturi, militarea pentru modificări legislative, dezvoltarea de servicii sociale etc.).

Ideea acestui studiu este aceea că se conturează un tip de comportament orientat către acțiunea în societate a

persoanelor în vederea atingerii unui impact social asupra unei problematici. Am putea vorbi de comportament asociativ așa cum vorbim de comportament economic, comportament preventiv ori comportament social. În cadrul comportamentului asociativ caracteristică este acțiunea a două sau mai multe persoane de a pune la un loc (a se asocia) resurse și timp pentru a atinge un scop comun, fără a aștepta beneficii economice. Sursa acestui comportament (motivațiile) îmbracă forme diferite (nemulțumiri generate de raporturile sociale, față de reglementări juridice ori dorința de a produce îmbunătățiri în viața oamenilor ori a sistemelor publice etc.). Prin cumularea acestor acte (ce au determinat înființarea de grupuri/organizații) s-a ajuns la conturarea unui nou sector, cel asociativ, ce cuprinde totalitatea organizațiilor non-profit (filantropice, de caritate, de voluntari, de asistență socială etc.)[5]. Din punct de vedere organizatoric și reglementare juridică vorbim de două categorii de organizații neguvernamentale: asociații și fundații. Ele constituie o parte a sectorului non-profit, alături de alte structuri precum: cooperative, asociații profesionale, sindicate etc.

Sectorul neguvernamental a înregistrat evoluție ascendentă în țară. Dacă în anul 1990 erau înregistrate în Registrul Național O.N.G. 1173 de entități (97% asociații din totalul organizațiilor, restul fiind fundații), în anul 2015 erau înregistrate 4116 (din care 98% asociații)[6]. Într-un studiu realizat în 2011 se arată că la 346 de locuitori exista o asociație/fundație, raport comparabil cu țări din Europa[7]. Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile (F.D.S.C.) folosește într-un raport din 2017 indexul de asociativitate (calculat ca „număr de organizații înregistrate la 1000 de locuitori") care arată o creștere de la 2,9 organizații la 1000 de locuitori în 2008, la 3,9 organizații la 1000 de locuitori în 2015[8]. Creșterea nivelului de asociativitate ne arată că tot mai multe persoane au ales acest mod de comportament (acțiune prin asociere), pentru a fi active în societate.

Voi explora fenomenul asociativ din perspectiva a două dimensiuni ce definesc paradigma calității vieții conform viziunii lui Mărginean și Precupețu (2011) respectiv dimensiunea *calitatea societății* (autorii includ aici: percepția existenței conflictelor între grupurile sociale, politice, etnice și religioase; încrederea populației în instituții sociale (biserica, sindicate, patronate, O.N.G.-uri; temerile populației) și dimensiunea *stiluri de viață* - opțiuni valorice pentru diferite modalități de a trăi viața de zi cu zi; proiecte de viață; preferințe pentru diferite bunuri și servicii inclusiv pentru cele de natură culturală; comportament de viață sănătos; învățare continuă; participare civică și voluntariat[9]. Edificator pentru acest studiu este și perspectiva abordării calității vieții la nivel european a lui Fahey și alții, și anume dimensiunile *viața comunitară* și *participarea socială* (2003)[10].

Explorările acestor dimensiuni se vor face atât prin analiza referințelor altor cercetători (teoretică) cât și printr-o cercetare empirică demarată în acest an.

Acțiunea umană – acțiunea socială: expresii sociale ale asocierii, respectiv organizării în structuri juridice, pentru a acționa în societate

Orice act uman inițiat în afara spațiului personal (intim) de existență produce cel puțin un efect în societate. Din această perspectivă acțiunea umană capătă caracter social și poate fi numită acțiune socială. Fiind un „comportament intenționat, cauzat de dorințe și credințe"[11], acțiunea este precedată de o decizie. Cauzele sociale ori cele personale pot genera decizia de a acționa. În concepția lui John Elster există o relație cauzală între stări mentale și efectele produse (efecte identificabile). Explicarea comportamentului uman se poate face prin modelul „credință-dorință": prin descifrarea modului în care funcționează mintea unei persoane se poate ajunge la înțelegerea acțiunii sale și a interacțiunii cu alții. El acordă atenție credințelor, dorințelor, preferințelor și emoțiilor atunci când analizează comportamentul social[12].

Asocierea în vederea atingerii unor obiective comune reprezintă o expresie a acțiunii sociale, care pune în acțiune o serie de procese și mecanisme psihosociale. Dacă avem în vedere componentele acțiunii (tipul intervenției în cursul natural al lucrurilor, tipul de stare sau de proces asupra căruia se îndreaptă, autorul acțiunii, scopul acțiunii) prezentate în Marele dicționar al psihologiei[13], vom observa că există o legătură puternică între generatorul acțiunii (factorul motivator) și rezultatul dorit, în condițiile în care există un autor al acțiunii (o persoană ori mai multe) care în urma un proces de evaluare a contextului declanșează un comportament. Esler arată că asocierea este posibilă dacă indivizii „nu sunt motivați strict de costurile și beneficiile personale" ori dacă indivizi care observă cooperarea altora adoptă un comportament asemănător (din varii motive: pentru a nu fi excluși, de rușine, conformare la norma socială). Există și persoane care se alătură acțiunii sociale pentru „beneficii procesuale" (pentru distracție sau că li se pare interesant sau pentru că vor să-și formeze caracterul)[14].

Voicu B. afirmă că tot mai mulți oameni „caută în asociații expresia propriul fel de a crește"[15] și astfel lărgim cadrul motivațional al comportamentului de asociere la motive ce țin de dezvoltarea personală. Nevoia de dezvoltare a persoanei se poate realiza într-un cadru organizat iar o organizație neguvernamentală oferă această posibilitate.

O trecere în revistă a terminologiei folosită în diferite lucrări de specialitate ne arată varietatea noțiunilor ce desemnează conceptul de asociere dintre persoane (comportament asociativ). Termen similar era utilizat în S.U.A. în ani '60, respectiv „comportament colectiv" în cadrul „teoriei mobilizării resurselor" sau a „modelului procesului politic"[16]. În lucrări din România s-a utilizat noțiunea de „asociaționism"[17] pentru a descriere acțiunea de asociere în cadrul organizațiilor neguvernamentale, de comportament asociativ (Săulean, 2001, p. 1) sau de participare publică[18].

Înțeleg prin comportament asociativ acel tip de

comportament al persoanelor de a se alătura în cadrul unei acțiuni cu un scop orientat spre societate. În acest sens persoanele care se asociază (ori cooperează) pun la un loc resursele lor (informații, experiențe, resurse financiare ori materiale, entuziasm etc.) pentru a acționa (desfășurând activități diverse) în vederea atingerii unei nevoi, a rezolvării unei probleme sau pentru a produce o schimbare în societate. Acest tip de comportament (asociativ) are la bază diferite nevoi ale omului: nevoia de apreciere, nevoia de comunicare, de rezolvare a unor probleme, de a crea ceva și de a face cunoscut altora rezultatele efortului său ori de a se implica în acțiuni de anvergură care au loc în societate.

Asocierile dintre persoane se pot produce informal (întâlniri în jurul unor preocupări, interese) sau formal (care presupune o organizare, chiar ierarhizare a rolurilor, și o înregistrare oficială a lor – respectiv obținerea de personalitate juridică). Având caracter voluntar ele reunesc persoane cu „nevoi emoționale, spirituale, sociale”[19] stabilind propriile obiective și metode de realizare și pot fi și o „cale de a se implica în viața publică, dincolo de sfera privată a casei și familiei”[20].

În acest studiu este analizat comportamentul asociativ care conduce la înființarea de organizații neguvernamentale (de tipul asociațiilor) de mic calibru (cu un număr redus de membri și care acționează la nivel local). Micile organizații, orientate în societate în funcție de motivațiile și obiectivele membrilor care le constituie, în viziunea mea, sunt un exemplu edificator al comportamentului asociativ bazat pe nevoia de asociere (unire) cu alte două-trei persoane pentru a produce o schimbare în jur. Preocuparea mea în acest studiu este de a identifica percepții legate de comportamentul asociativ orientate spre creșterea calității vieții, adică legătura dintre motivațiile comportamentului asociativ și preocuparea (acompaniată de conștientizarea) producerii unor schimbări pozitive care pot fi încadrate în conceptul de creștere a calității vieții celor din jur.

În complexitatea sa societatea a determinat evoluții ale formelor de implicare socială: s-a trecut de la revendicările maselor de oameni la negocieri colective sau de la semnalarea singulară a unor situații problematice la analize complexe pe baza înregistrării mai multor cazuri. Din punct de vedere al formelor de manifestare în plan social se vorbește de „viață asociativă” - persoane care provin din asociații, fundații sau alte forme de asociere care acționează în scopul purtării unui dialog civic conform Comitetului Economic și Social European.

Comportamentul asociativ este o condiție pentru conturarea structurilor ce formează spațiul asociativ, comportament pe care nu-l regăsim la toți cetățenii. În funcție de anumiți factori determinanți el se manifestă sau nu în sfera conduitelor umane adoptate. Dacă ne raportăm la viziunea lui Zimmer/Priller 2007 invocată de Gombert, fiind, de regulă inițiativa voluntară, comportamentul de asociere este guvernat de „binele comun și împlinire” conferind „logica acțiunii” iar forma de organizare este exemplificată prin „uniuni, asociații, societăți de drept public, partide, SRL”[21].

Recunoașterea existenței unui fenomen asociativ a fost urmată de realizarea a diferite studii, cu atât mai mult cu cât, indiferent de formele căpătate și de terminologia folosită, acesta există de foarte mult timp. În prezent se consideră că asociațiile sunt o componentă importantă a societății civile, caracterizate de independența față de stat sau structuri politice în luarea deciziilor și de capacitate de a forma cetățeni „mai conștienți de opțiunile celorlalți, mai încrezători și cu un mai ridicat simț civic și voință de a-și sacrifica propriile interese pentru binele comun”[22]

Dimensiunile calității vieții. Locul asocierii în cadrul paradigmei calitatea vieții

Sociologi români au analizat domeniul calității vieții și l-au definit ca „ansamblul elementelor care se referă la situația fizică, economică, socială, culturală, politică, de sănătate etc., în care trăiesc oamenii, conținutul și natura activităților pe care le desfășoară, caracteristicile relațiilor și proceselor sociale la care participă bunurile și serviciile la care au acces, modelele de consum adoptate, modul și stilul de viață, evaluarea împrejurărilor și rezultatelor activităților care corespund așteptărilor populației, precum și stările subiective de satisfacție/insatisfacție, fericire, frustrare etc”[23]. Această definiție ne arată vastitatea indicatorilor de cercetare pentru evaluarea calității vieții unor categorii sociale ori a unei populații întregi.

Paradigma calității vieții cuprinde un set de 24 de indicatori și anume: persoana, familia, populația țării, condițiile de mediu natural, așezările umane, locuința, ocuparea, calitatea locurilor de muncă, resursele macroeconomice pentru nivelul de trai, veniturile populației, consumul de bunuri și servicii în gospodăriile populației, înzestrarea gospodăriilor populației cu bunuri de folosință îndelungată, învățământul, îngrijirea sănătății, asigurările sociale, asistența socială, mediul social, calitatea societății, cultura, timpul liber, stiluri de viață, mediul politic, justiție și ordine publică, instituțiile de stat[24].

Alți cercetători, precum Fahey și alții (2003) includ în lista dimensiunilor calității vieții viața comunitară și participarea socială. În studiul european realizat de aceștia se arată că „modul în care oamenii răspund și se simt în legătură cu viața lor”, definesc calitatea vieții, alături de bunăstarea generală (condiții de viață, control al resurselor etc.)[25]. Comportamentul lor orientată spre atingerea unui nivel ridicat al calității vieții prezintă o dinamică complexă ce stârnește interesul cercetătorilor. Modul în care se face o schimbare a standardului de viață cuprinde două căi. Una din ele este acțiunea individuală (un job mai bun care asigură venituri ridicate sau derularea unor activități economice rentabile, consumul de educație ori cultură etc.) aici fiind implicat un efort individual - valabil mai ales când individul este preocupat

de bunăstarea personală. Cealaltă cale presupune implicarea mai multor indivizi, într-o formulă organizată și orientată spre o componentă a vieții, pe care o percep ca fiind precară. În acest caz persoanele sunt preocupate și de bunăstarea celorlalți, sunt sensibile la problemele comunității și aleg să acționeze. Și pot acționa prin intermediul organizațiilor neguvernamentale, chiar dacă acționează la scară mică.

Sunt studii ce arată că intervenția organizațiilor neguvernamentale în reducerea sărăciei, de exemplu, are rezultate limitate, ele intervenind doar în comunitatea în care sunt prezente. Nefăcând studii privind problematica sărăciei și având capacitate redusă (pe arie geografică limitată) acțiunile lor nu sunt vizibile și atunci când caută finanțare pentru intervenție pornesc de la condițiile de accesare a liniilor de finanțare și abia după aceea identifică nevoia comunității. Aceste aspecte limitatoare ale acțiunii organizațiilor sunt compensate de capacitatea lor de a oferi o serie de servicii diferitelor persoane aflate în dificultate fapt ce le face pe acestea din urmă să aprecieze favorabil disponibilitatea specialiștilor și voluntarilor de a-i ajuta, de a le asculta probleme și de a depăși momentele grele[26].

Fondul pentru Dezvoltarea Societății Civile, în studiile asupra comportamentului asociativ și filantropic (desfășurate în 1996 și 1998), a arătat specificul românesc în această privință. Au reieșit o multitudine de aspecte, printre care faptul că „instinctul gregar" este orientat spre rezolvarea unor probleme, că există o percepție pozitivă a mediului nonprofit și totodată afilierea în cadrul unei organizații îmbracă forma activă ori pasivă (fiind vorba de apartenența la sindicate, asociații cultural-artistice, asociație sportivă, asociație profesională, asociație religioasă și asociații ce oferă servicii sociale ori de tineret - ultimele două mai slab reprezentate în acea perioadă[27], precum și un set de motivații pentru implicarea voluntară, cu aserțiuni optimiste (prin care este apreciat voluntariatul, responsabilitatea atribuită, nevoia de asumare a responsabilității) sau, la polul opus, aserțiuni negative (prin care este respins, respectiv sceptic subiectiv). Studiul evidențiază și specii de voluntariat[28].

Fondul pentru Dezvoltarea Societății Civile (1966) arată surse ale afiliere în organizații neguvernamentale, predominând nevoile și apoi interesele, respectiv: obținerea de ajutoare și facilități (22% din respondenți), apărarea intereselor de grup (14%), nevoia de protecție socială (9%), nevoie de comunicare (9%), nevoie de desfășurarea a unor activități uzuale (7%), nevoi profesionale (6%), convinși de un prieten (6%), dorința de a ajuta oameni (6%), ineficiența instituțiilor guvernamentale (5%), nevoia de activități organizate (5%)[29].

În studiile privind calitatea vieții, măsurând variabila „Opinia despre viața dumneavoastră" în 1998, Institutul pentru Cercetarea Calității Vieții (a se vedea RODA) arată că, dintre cele 623 de persoane participante la studiu, 119 au arătat insatisfacție cu viața lor (nesatisfăcute - 97 persoane și foarte nesatisfăcute - 22 persoane) ceea ce reprezintă 19,1%. Au apreciat că sunt satisfăcute sau foarte satisfăcute 224 persoane (35,9%) iar o mare parte au declarat ca așa și așa: 275 persoane (44,1%). Putem afirma că un nivel scăzut al satisfacției cu viața determină persoanele să facă ceva în sensul îmbunătățirii vieții lor, una din modalității fiind de a acționa în societate, inclusiv prin asociere pentru înființarea unui O.N.G.

Cooperând în cadrul grupurilor, se întreprind acțiuni alese prin prisma propriei analize, reușind să „împingă înainte societatea și propriile interese" și să utilizeze capitalul social[30]. Aceste grupuri (asociații, cluburi sportive, asociații religioase etc.) oferă oamenilor posibilitatea de a comunica și de a acționa în folosul lor sau al societății.

Domeniile în care sunt active organizațiile neguvernamentale sunt numeroase și este de așteptat ca în acele zone să se obțină schimbări pozitive ale calității societății și a calității vieții oamenilor. Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile (2017b) prezintă o evaluare statistică a domeniilor în care sunt active organizațiile neguvernamentale, situație valabilă la finele anului 2015 (cu mențiunea că unele organizații pot apărea la mai multe domenii de activitate) (a se vedea tabelul nr. 1).

Nr. Crt.	Distribuția pe domenii de activitate	Număr organizații	Pondere (%)
1.	Social/caritate	8861	21%
2.	Sport/hobby	8107	19%
3.	Educație	5453	13%
4.	Profesional	4984	12%
5.	Agricol	4108	10%

6.	Dezvoltare turism	2734	6%
7.	religie	2178	5%
8.	Păduri și pășuni comune	1539	4%
9.	Mediu/ecologie	1233	3%

Tabelul nr. 1. Distribuția organizațiilor neguvernamentale pe domenii de activitate în 2015[31]

În 2021 în Registrul Național O.N.G. figurau 105.174 de asociații și 20315 fundații, cu mențiunea că sunt incluse și acele entități care au fost radiate (date culese de pe site-ul oficial al Ministerului Justiției în data de 8.01.2021).

Metodologia cercetării

Pe lângă abordarea teoretică privind asocierea pentru înființarea unei organizații care să asigure implicarea socială a fondatorilor ei (în scopul obținerii unei vieți mai bune) s-a recurs și la o cercetare empirică prin care s-au cules opinii de la două categorii sociale: persoane care nu au avut experiența înființării unui O.N.G. și persoane care au pus bazele înființării unei organizații neguvernamentale (fondatori). De la prima categorie de persoane s-a urmărit identificarea ariilor vieții în care există dorința/preocupare de a înființa organizații de către persoane care nu au un istoric al înființării unui O.N.G. Obiectivele urmărite au fost: evidențierea percepțiilor privind factorii motivatori ai acțiunii în societate; evidențierea determinanților comportamentului asociativ orientat spre implicare socială și evidențierea motivațiilor care stau la baza înființării de organizații neguvernamentale.

De la cea de a doua categorie de persoane (fondatori de organizații neguvernamentale) s-a urmărit: evidențierea motivațiilor care au stat la baza deciziei de a adopta un comportament asociativ (a se asocia cu alte persoane pentru a acționa printr-un O.N.G.); consemnarea opiniilor acestora privind atingerea obiectivelor generate de decizia de a înființa organizația și identificarea efectelor produse de acțiunile lor asupra calității vieții beneficiarilor. Cercetarea s-a bazat pe culegerea datelor (anchetă sociologică) prin administrarea unui chestionar (pentru prima categorie socială) și derularea de interviu de grup, folosind tehnica focus grup (pentru categoria fondatori). Studiul are caracter exploratoriu, accentul punându-se pe adresarea de întrebări deschise, cu răspunsuri libere, pentru a surprinde cât mai multe viziuni/opinii asupra temei cercetate, în ciuda complexității prelucrării răspunsurilor.

Metoda folosită pentru constituirea eșantionului este haphazard (nesistematică). Subiecții au fost invitați să participe în cadrul cercetării prin apel în mediul online. Instrumentele de cercetare folosite au fost: chestionarul (cu întrebări închise și deschise) autoadministrat (prin grupuri online) persoanelor care nu au înființat un O.N.G. și ghidul de interviu în cazul focus grupurilor organizate cu fondatori de organizații neguvernamentale.

Eșantionul cuprinde un număr de 122 de persoane care au completat chestionarul, persoane care nu au fondat o organizație neguvernamentală (fiind eligibili respondenții care nu au activat niciodată într-un ONG, persoanele care fie au fost, fie sunt voluntare sau persoanele care au lucrat ori lucrează ca angajați într-un ONG) și 6 persoane care au înființat o organizație neguvernamentală (fondatori). Cu acestea din urmă s-au organizat două focus grupuri (trei persoane în primul focus grup și alte trei în cel de-al doilea).

Chestionarul a fost administrat în mediul online (pe diverse grupuri sociale existente pe facebook) în perioada 01 iunie – 18 noiembrie 2021. Pentru desfășurarea focus grupurilor s-au trimis invitații prin poșta electronică sau messenger către organizații neguvernamentale ce aveau postări recente în grupurile dedicate, selectate aleatoriu. Focus group-urile s-au desfășurat în datele de 05 noiembrie și 16 noiembrie 2021 prin intermediul Google meet.

Prezentarea rezultatelor cercetării este în manieră narativă (cu citate din răspunsurile respondenților); unii itemi sunt prezentați și cantitativ. Prezentul studiu reprezintă o secțiune dintr-o cercetare mai amplă (au fost prelucrate răspunsuri la doar câteva din întrebările din chestionar), ce se află în derulare, cu privire la motivațiile privind înființarea organizațiilor neguvernamentale și dezvoltarea sectorului nonprofit.

Rezultatele cercetării

Chestionarele au fost administrate unui număr de 122 de persoane care nu au calitatea de fondatori ai unei organizații neguvernamentale. Dintre acestea 68% au fost persoane feminine (83 persoane) și 32% masculine (39 persoane). Cei mai mulți respondenți sunt foarte tineri (18-29 ani), respectiv 95 persoane (77,9%) și tineri (30-39 de ani), respectiv 12 persoane (9,8%). Persoanele cu vârsta de peste 40 de ani sunt slab reprezentate, respectiv 15 persoane (12,2%) - dintre aceștia 11 (9%) au între 40-49 de ani. O parte a respondenților au activat în cadrul unui O.N.G. fie ca voluntari, fie ca angajați cu contract de muncă/contract prestări servicii – 33,6%,

fapt ce arată o oarecare cunoașterea a mediului de acțiune asociativ. Majoritatea respondenților nu are o experiență directă în cadrul unui O.N.G. astfel 58,2% dintre participanții la studiu nu au lucrat și nici nu au făcut voluntariat. În prezent sunt angrenați în interiorul unui organizații, fie ca voluntar, fie ca angajat, o foarte mică parte a respondenților, respectiv 8,2% (11 persoane). În tabelul nr. 2 sunt prezentate valori absolute și relative ale itemilor măsurați privind indicatorul experiența într-o organizație neguvernamentală.

Experiența într-o organizație neguvernamentală	Număr persoane	Pondere %
Nu am lucrat și nici nu am făcut voluntariat într-un O.N.G.	71	58,2
Am lucrat/am fost voluntar câteva luni, dar mai puțin de 1 an	18	14,8
Am lucrat/am fost voluntar între 1-5 ani	20	16,4
Am lucrat/am fost voluntar peste 5 ani	3	2,4
În prezent sunt voluntar într-un O.N.G.	8	6,6
În prezent lucrez cu contract de muncă	2	1,6
Total	122	100

Tabelul nr. 2. Experiența în organizații neguvernamentale a respondenților

În funcție de nivelul de instruire eșantionul este format din absolvenți de studii universitare și postuniversitare (în majoritate) și de absolvenți de liceu. Nu au participat persoane cu pregătire gimnazială/primară (a se vedea tabelul nr. 3).

Nivel de instruire	Număr persoane	Procent
Primar	0	-
Gimnazial	0	-
Profesional	1	0,8%
Liceal	26	21,3%
Postliceal	3	2,4%
Universitar	59	48,4%
Master/studii aprofundate	29	23,8%
Doctorat	4	3,3%
Total	122	100

Tabelul nr. 3. Structura eșantionului în funcție de nivelul de instruire

Structura eșantionului în funcție de statutul ocupațional cuprinde un număr de 62 de persoane (50,8%) aflate încă într-o formă de școlarizare (elev sau student) și 54 de persoane ocupate – 44,3% (44 angajate cu contract de muncă – 36,1% - și 10 administrează propria afacere – 8,2%). Au statut de liber profesionist 4 persoane (3,3%) și voluntar (1,6%) și fără ocupație (1,6%) câte o persoană. Categoria pensionarilor nu este prezentă în acest eșantion. Provin din mediul urban 100 persoane (82% dintre respondenți) și din mediul rural 22

persoane (18%). În funcție de regiunea administrativă în care își au rezidența eșantionul are următoare structură (a se vedea tabelul nr. 4).

Regiunea de rezidență	Număr de persoane	Reprezentare procentuală
Regiunea Nord-Est (Iași, Botoșani, Neamț, Suceava, Bacău, Vaslui)	21	17,2%
Regiunea Vest (Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș)	15	12,3%
Regiunea Nord-Vest (Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu-Mare, Sălaj)	10	8,2%
Regiunea Centru (Alba, Sibiu, Mureș, Harghita, Covasna, Brașov)	12	9,8%
Regiunea Sud-Est (Tulcea, Vrancea, Galați, Brăila, Buzău, Constanța)	21	17,2%
Regiunea Sud – Muntenia (Argeș, Dâmbovița, Prahova, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman)	8	6,6%
Regiunea București – Ilfov (municipiul București, județul Ilfov)	30	24,6%
Regiunea Sud-Vest Oltenia (Mehedinți, Gorj, Vâlcea, Olt, Dolj)	5	4,1%
Total	122	100

Tabelul nr. 4. Distribuția respondenților pe regiuni de rezidență

Opinii exprimate cu privire la implicarea în societate (dimensiunile participare socială) prin asociere cu alte persoane (și înființarea unui O.N.G.)

Percepția respondenților legată de motivațiile care îi determinat pe unii oamenii să se asocieze acoperă o gamă largă, izvorâte din diverse paliere ale vieții. Au fost invocate motivații clasabile în categoriile interne sau externe. Motivațiile generate de mediul extern sunt corelate cu aspecte sociale care declanșează unele probleme de natură socială, dorința de a produce o schimbare a societății sau manifestarea spiritului civic în contextul nevoii de acțiune în societate. *Aspectele sociale care generează probleme sociale* pentru anumite categorii de persoane (copii cu dizabilități, persoane defavorizate etc.) reprezintă factori motivatori pentru un comportament bazat pe colaborare, respectiv asociere. Dorința de a ajuta și acționa în interesul unor categorii sociale a fost menționată de 8 respondenți , ajutorul îmbrăcând forma „rezolvării unei probleme sociale", a „ajutării unor categorii sociale defavorizate" ori a susținerii categoriei din care face parte; se adaugă forme complexe ale motivațiilor fundamentate de scopuri umanitare, socio-culturale sau socio-economice. Dorința de a obține o viață mai bună pentru anumite categorii sociale precum și aceea de „a atrage mai multă grijă din partea autorităților competente, a corectitudinii și a faptelor bune" sunt motivații declanșate de ceea ce societatea a scos la iveală ca nevoie de intervenție, de „combaterea unor probleme sociale grave". *Dorința de schimbare* (ca indicator al dimensiunii calitatea societății) este prezentă în opțiunile a 12 respondenți. Fie că este vorba de dorință („dorința de a schimba ceva", „dorința de a schimba lucrurile în bine" etc.) sau de voință („vor să facă o schimbare", „vor să se dezvolte, considerând că împreună pot schimba ceva") implică două aspecte: evaluarea respondentului ce semnalează că ceva nu funcționează bine în societate și necesitatea acțiunii în vederea producerii unei schimbări „spre bine" sau pentru „a face din lume un loc mai bun". Dorința de schimbare a celor din jur, „a lumii", generează voința de a se dezvolta, de a face împreună, astfel încât să se atingă capacitatea de a produce schimbări în diferite zone, inclusiv în aria

informării cetățenilor și a percepțiilor acestora. *Dorința de a contribui* precum și *spiritul civic orientate spre o societate sănătoasă* sunt alți indicatori semnalați de 11 respondenți. Apartenența la societate, reclamă din partea multor respondenți dorințe ce se pot materializa prin contribuție „la atingerea unui scop comun", la „creșterea nivelului de educație al societății", „de comunicare și rezolvare a problemelor locale". Spiritul civic este invocat ca motivator semnificativ, acesta fiind acompaniat de „responsabilitate, solidaritate, echitate", de dorința „de a ajuta și participa în mișcări sociale", „curaj, angajament". Pe fondul „lipsei prezenței influenței politice" se consideră că este necesar să existe un comportament bazat pe asocierea între persoane. Implicarea se fundamentează pe „dorința de a ajuta într-o cauză importantă".

Conceptul de responsabilitate socială a fost invocat de un respondent, iar un altul a precizat ca motivație a asocierii într-o organizație voința de protejare a mediului înconjurător (ecologizarea). A fost menționată posibilitatea asociaților de a face parteneriate cu multinaționalele.

Alți factori motivatori: semnalarea existenței unor fenomene sociale ce produc dizarmonie, catalogate ca negative: „corupția", „nemulțumirea față de ceea ce fac actorii instituționali". Motivațiile intrinseci țin de nevoi și aspirații ale persoanei, de o structură a caracterului, de nevoi umane care generează un individ evoluat. Respondenții au menționat ca motivații clasabile în tipologia internă următorii itemi: a ajuta, a face un bine, altruismul, nevoia de apartenență la un grup, experiența acumulată și timpul liber. Indicatorul *a ajuta* îmbracă forme care variază de la *dorința* de a ajuta, *nevoia* de a ajuta, *bucuria* de a ajuta. Acesta a fost menționate ca motivator al actului de asociere de către 12 respondenți. *A face bine/un bine* (ca nevoie sau dorință ori înclinație) s-a regăsit la 8 persoane. Bunătatea este o trăsătură și un motivator pentru acțiune asociativă. Indicatorul *altruism* a fost menționat de 5 respondenți, iar alte 5 persoane au apreciat că *empatia* stă la baza motivațiilor – particularizată cu „se identifică cu nevoile altora".

Aspecte ce implică dezvoltarea umanului, urcare pe trepte evolutive ale înaltei aspirații (și facem aici trimitere la piramidei nevoilor a lui A. Maslow) își au izvorul în *nevoile* pe care le are o persoană: nevoia de a sprijini pe alții („persoanele mai puțin norocoase"), în *dorințe* (la modul general, sau „dorința de a realiza anumite obiective") și *aspirații*.

Apartenența la un grup (cu aspirații și scopuri asemănătoare) a fost menționată de 12 respondenți. Nevoia de asocierea cu oameni asemănători și implicit, nevoia „de a pune resursele la un loc pentru a avea un impact mai mare" ori nevoia de afiliere (de a găsi un grup care gândește la fel), spiritul de echipă, acompaniate de nevoile de socializare, valorizare, de avea un scop comun, „aceleași interese", o „misiune comună, „idealuri comune", pasiuni comune sunt esențiale. Apartenența la grup este percepută ca o nevoie.

A aparține unor cercuri în care prietenii sunt asociați în organizații neguvernamentale reprezintă un alt motivator. Este o relație condițională care face ca apartenența la un grup să conducă la implicarea în anumite acțiuni pentru că membrii din grupul de referință sunt asociați în structuri formale de participare în societate.

Experiența în domeniu (fie că este deja dobândită și trebuie exercitată, fie că este nevoie de acumulare de experiență), regăsită în opiniile a 15 persoane, este un motivator intern ce arată disponibilitatea implicării persoanelor, implicit prin asociere în vedere înființării unui O.N.G. Această experiență poate fi dobândită prin practicarea voluntariatului sau prin natura exercitării responsabilităților profesionale. Experiența este privită ca un bun ce poate fi folosit pentru „soluționarea unor probleme sociale", „pentru a realiza cu succes obiectivul propriu" ori care declanșează „interes pentru activitate sau domeniu" și dorința de a învăța. Cei aflați în căutarea acumulării experienței găsesc că asocierea într-un organizație este o cale, unii sunt motivați de ideea de a „obține performanțe mai bune", „de a avea activitate continuă", „de a se dezvolta pe plan personal" iar alții sunt mânați de dorința de a „construi un curriculum vitae amplu, impresionant", pentru a obține o adeverință sau din motive „materiale". Un respondent a apreciat că motivele asocierii sunt „de natură personală și izvorăsc din educație" fapt ce arată că preluarea sau expunerea la un model de viață în care participarea asociativă este practicată, atunci se produce întărirea motivației de asociere și generarea unui stil de viață.

Alte trăsături interne, ce țin de personalitate sau caracter al persoanei ce reies din studiu sunt: „determinarea și dorința de a face ceva din propriile puteri de grup", pasiunea, „nevoia de a se face auziți, schimbul de idei și lupta pentru aceeași cauză", perseverența, optimismul, „satisfacția de a face un lucru bun". Toate acestea corespund unui ideal de viață, a unui mod de raportare la ceilalți, expunere a opiniei și obținerea satisfacției cu viața etc. *Timpul liber* este privit ca resursă, ca motivație pentru asociere astfel încât persoanele să aleagă participarea asociativă (menționat 2 persoane).

Un număr de 20 de respondenți au ales ca răspuns altele (fără a se face comentarii), iar 2 persoane au apreciat că „nu știu" ce i-ar determina pe oameni să se asocieze. O mențiune a unui respondent face referire la aspecte ce decurg din practicarea acțiunilor nonprofit, respectiv „nu sunt plătiți, sunt expuși la factori de risc", arătând o altă fațetă a comportamentului asociativ, respectiv riscuri/bariere.

Factori determinativi ai asocierii în organizații

Determinanții acțiunii asociative (de a face echipă cu alți oameni) sunt diverși. Raportarea la propria persoană, pentru a identifica ce anume ar determina persoanele chestionate să se asocieze, arată că aceștia sunt de *natură personală* (evoluție personală sau dezvoltarea persoanei; de împlinire a visului sau de atingerea unui scop stabilit –

decurge din nevoia de a avea un scop în viață; a face bine/a ajuta; a susține cauze; a lua decizii) și de *natură externă, în corelație cu rolul jucat de fiecare în societate* (producerea unei schimbări; derularea/implicarea în proiecte; rezolvarea problemelor societății; apărarea drepturilor omului; protecția mediului/reducerea poluării).

Ideea de a face bine celorlalți, de a-i ajuta, apreciată ca fiind o motivație pentru asociere se arată a fi și un determinat puternic pentru participanții la acest studiu de a pune bazele unei asocieri în vederea acționării în societate prin intermediul organizațiilor neguvernamentale. Au apreciat că sunt determinați să facă echipă cu cineva (a se asocia) pentru *a face bine/a ajuta* un număr de 27 de persoane. Sunt orientate spre ideea de a ajuta alți oameni, a face bine în lume, a ajuta persoane nevoiașe ori diferite grupuri sociale (fie că sunt în nevoie, au boli cronice, sunt din zone defavorizate, sunt lipsite de posibilități financiare, sunt vârstnici). Sunt dispuse să îi ajute pe ceilalți să se dezvolte, să participe cu faptele lor caritabile, să ajute cât mai mult cu ceea ce știu ori „pentru a-i ajuta pe cei care nu beneficiază de aceleași șanse ca mine". Dorința de a fi de folos semenilor, de a desfășura acțiuni caritabile, de a ajuta comunitatea este o expresie a actului de „răspândi binele în lume".

Un alt determinat semnificativ este legat de *evoluția personală* sau *dezvoltarea propriei persoanei*, măsurabil prin învățarea de lucruri și/sau oameni noi, a desfășura o activitate profesională în urma căreia se capătă experiență, progres la locul de muncă, eficiență, schimb de experiență, dezvoltarea relațiilor cu alte persoane. Un factor determinant îl are perspectiva de a se dezvoltă anumite capacități: dezvoltarea perspectivelor asupra unei situații, luarea deciziilor, gestionarea mai bună a lucrurilor care trebuie de făcute, dezvoltarea abilităților, dezvoltarea de idei. Evoluția/dezvoltarea personală se asociază cu reușita, obținerea de bune rezultate, succes, prosperitate.

Atingerea scopului/obiectivelor sau *împlinirea unui vis* reprezintă alți declanșatori ai deciziei de asociere în cadrul unui O.N.G. Au menționat termenul *scop* 9 persoane și s-au exprimat în termeni *obiective* alte 9 persoane, iar un respondent a menționat că ar fi determinat să se asocieze cu alții pentru a „îmi împlini visul". În viziunea respondenților, pentru atingerea scopului, este nevoie de un număr mare de oameni", el trebuie să fie comun (să se regăsească și la alții) și „orientat către un bine suprem în care credem". Existența unor obiective implică și necesitatea atingerii lor și asocierea, mai ales în situații în care acest lucru nu se poate face de unul singur; obiectivul trebuie să îndeplinească aceeași condiție ca în cazul scopurilor, de a fi comune.

Susținerea unei cauze este un alt determinat, indiferent ce formă îmbracă: cauze nobile, protecția animalelor ori minorități (integrarea persoanelor de alte rase, religii sau orientări sexuale). Un număr de trei respondenți sunt determinați de acest indicator să se asocieze. Determinanții de natură externă, ca recunoaștere a rolului fiecărui individ în societate, orientat spre o creștere a condițiilor de viață înregistrează varietate dependentă de diferite contexte. Au fost identificați drept determinați ai adoptării comportamentului de asociere cu alte persoane următorii: producerea schimbării, rezolvarea problemelor societății, derularea/implicarea în proiecte, apărarea drepturilor, protecția mediului (reducerea poluării). Există aspecte ale societății care atrag atenția respondenților și asupra cărora ar fi determinați să intervină. Astfel, se conturează indicatorul *producerii schimbării* (semnalat de 10 respondenți), în care persoana să aibă un rol, orientat spre obținerea unor rezultate pozitive („a schimba lumea în bine", „a schimba spre bine anumite aspecte ale societății", „să facem din lume un loc mai bun").

A rezolva problemele societății se constituie în alt determinant al asocierii între persoane, acestea fiind mânate de ideea de a găsi soluții la diferitele probleme cu care societatea în care trăiesc se confruntă, a ajuta la rezolvarea acestor probleme, de a identifica „noi soluții aplicabile"(9 mențiuni). Alți respondenți sunt determinați de ideea de a acționa prin *derularea de proiecte/implicarea în acestea,* pentru ei contând acțiunea în sine, organizată și orientată spre utilitatea pentru societate (6 persoane).

Apărarea drepturilor a înregistrat 3 mențiuni: „apăra drepturile femeilor, apăra drepturile comunității L.G.B.T.Q.; a crea un spațiu pentru ca tinerii să obțină educație sexuală în siguranță", pentru dreptate, pentru a susține dreptatea.

Calitatea mediului prin intervenție orientată spre mediu mai curat, reducerea poluării, protejării naturii, îngrijirea animalelor, prin acțiuni de a aduna deșeurile reciclabile și a informa populația asupra necesității acestui lucru, a fost precizată de 5 persoane. A mai fost menționat actul de *a lua decizii*, motivat de dificultatea de a o face singur („de unul singur ar fi mai greu, iar dacă mai lucrezi cu cineva te poți consulta în vederea luării unor decizii"), fiind recunoscută importanța consultării altor persoane.

Aspecte în societate care ar determina acțiunea

Multe aspecte au fost evidențiate ca necesitând acțiunea organizată prin intermediul O.N.G.-urilor. Ceea ce este considerat ca deficitar la nivel social și care țin de dimensiunea calității societății îmbracă următoarele aspecte: diverse nereguli în societate (în domeniului învățământului, sistemului medical, protecției mediului), tot mai multe probleme care apar (legate de aspecte sociale, aspecte etice/morale/legislative, politice), implicarea/neimplicarea instituțiilor publice, dependența digitală sau comunicare și relaționare socială.

Aspecte sociale semnalate de respondenții sunt următoarele:

- categorii sociale (problematica persoanelor fără adăpost, persoane din medii defavorizate lipsite de acces la educație, a persoanelor cu cerințe educaționale speciale, bătrânii tratați necorespunzător, persoanele fără adăpost, persoanele dependente de substanțe

interzise, copiii cu dizabilități, copii defavorizați din mediul rural, posibilitățile limitate de angajare a persoanelor fără studii, tineri care au potențial dar nu au sprijin material suficient din partea familiei sau elevi care provin din familiile dezorganizate);

- servicii sociale (intervenții de tip preventiv și intervenția și ajutorarea persoanelor în situații de criză, prin acordarea de resurse și consiliere psihologică, modul în care sunt tratate și integrate persoanele cu boli mintale sau tulburări de personalitate, schimbarea sistemului de asistență socială, ajutorul social mic);

- fenomene sociale (violența domestică, discriminarea minorităților (etnice și sexuale), foametea, izolarea socială a copiilor cu C.E.S., discriminarea femeilor, violența în familie, discriminarea față de comunitatea L.G.B.T.Q., inegalitatea de șanse, sărăcia (cel mai adesea menționată), nedreptățile sociale, satele românești îmbătrânite, delicvența juvenilă, rasismul, xenofobia, homofobia, combaterea depresiei și stării de anxietate create de bullying. Acestea sunt percepute ca probleme grave; un respondent afirmă: „aș încerca să lupt împotriva lor pentru ca toți suntem oameni, indiferent de credință, rasă, culoare sau pe cine iubim";

- fenomene economice: existența procesului spălării banilor, corupției și faptul că legile sunt prea blânde pentru cei corupți;

- fenomene politice: minciuni politice, politizarea instituțiilor publice

Aspecte etice/morale semnalate de participanții la studiu se referă la nedreptate, nepăsarea și corupția, la lipsa empatiei și degradarea respectului față de ceilalți. Există preocupare pentru promovarea unei gândiri optimiste, determinarea oamenilor să „muncească mai mult pentru visurile lor, decât să stea să aștepte minuni picând din cer". Promovarea valorilor creștine în concordanță cu Biblia pare necesară precum și punerea accentului pe „morala vieții" (educație religioasă, educația spiritului civic „pentru a trăi într-o lume mult mai curată moral"). Se apreciază că astfel se previne „contaminarea gândirii generațiilor viitoare". Este semnalată și răutatea față de animale.

Un alt item ce descrie calitatea societății menționat de 13 respondenți se referă la *implicarea instituțiilor publice*, apreciată ca absentă sau ineficientă. Se consideră că lipsește ajutorul din partea statului sau că autoritățile sunt indiferente. Un respondent afirmă că „inactivitatea statului manifestată prin lipsa politicilor publice cu impact asupra mai multor domenii" este un aspect față de care ar acționa. Este evidențiată și imixtiunea interesului personal al angajaților în defavoarea scopului instituțional. Un alt respondent apreciază că „sunt puține instituții ale statului care intervin în situații de criza", iar un altul subliniază politizarea acestora.

Mentalitatea oamenilor este puternic influențată de mediul profesional. Astfel, într-un O.N.G., oamenii manifestă și dezvoltă adevărate valori morale motivându-se și susținându-se unii pe alții. O persoană afirmă că ar acționa în societate din singurul motiv „că nu îmi doresc ca acel 2% să se ducă către stat, mai exact în buzunarul oamenilor de sus".

Față de instituții publice există așteptări pentru „dezvoltarea infrastructurii digitale prin crearea API-

Dintre dorințele de mai jos, corespunde cel mai bine preocupărilor / nevoilor mele (ghidându-mi viața)	Număr răspunsuri afirmative	Pondere procentuală
Să ajut oamenii care au diferite probleme	65	53,3 %
Să mă implic în societate	45	36,9 %
Să schimb ceva în societate	44	36,1%
Să fiu activ, vreau să fac ceva în viață	35	28,7%
Să desfășor acțiuni caritabile	34	27,9 %
Să promovez valorile laice în care eu cred	12	9,8%
Să îmi spun punctul de vedere	12	9,8%
Să promovez valorile religioase	10	8,2%
Nu sunt interesat	1	0,8%

Tabel nr. 5. Dorințe care corespund preocupărilor/nevoilor

urilor publice pe sisteme de operare mobile pentru a oferi șansa micilor întreprinderi să creeze Smart City-uri calitative" viziunea fiind orientată spre o comunitate *smart*, dinamică ce facilitează inițiativele.

Alte aspecte generatoare de nevoi de asociere pentru grupul analizat sunt cele legate de *educație/învățământ,* considerate a fi deficitare de către 17 respondenți. Fie că este vorba de gradul de alfabetizare („Rata mare de analfabetism îmi dă de gândit că familiile nevoiașe au nevoie de sprijin pentru a-și da copii la școală. Ajutor cu hrană, îmbrăcăminte și rechizite școlare"), de limitarea accesului la o educație mai bună sau de susținerea persoanelor cu dizabilități (unde „sunt mari carențe"), educație, sport, cultură sau modul în care nu sunt pregătiți copiii pentru viața de adult, toate arată că sistemul de învățământ/educație este considerat „precar". Respondenții apreciază că este nevoie „de o abordare mai realistă a programelor școlare din partea decidenților din minister", de „burse de susținere la școală a copiilor merituoși, dotarea cu echipamente a copiilor pe la țară ori aplicarea de programe pentru elevi, de tipul celor after school. Un respondent simte nevoia să atragă atenția asupra educației sexuale: „chiar avem nevoie de așa ceva, dar unele persoane sunt prea îndoctrinate pentru a realiza asta".

Sistemul sanitar/medical reprezintă o componentă a dimensiunii calității vieții pe care respondenții o semnalează apreciind că acesta se confruntă cu „birocrația exagerată", acces scăzut la servicii medicale și mai ales la cele de sănătate mintală. Este semnalată nevoia de educația în domeniul nutriției și sănătății.

Media/presa/comunicarea publică sunt în vizorul respondenților sub aspectul coruptiei și fake news („aș institui o organizație media susținută de voluntari"), slabă informare publică și nevoia de a combatere a dezinformării. *Aspectele politice* sunt exemplificate prin lipsa înțelegerii fenomenului și manipulările politice din țară.

Aspecte privind mediul (12 mențiuni) – se recunoaște că mediul înconjurător este poluat în exces, că sunt efecte ale încălzirii globale, există un management defectuos al resurselor naturale și al deșeurilor. Este nevoie de promovarea ideii de protecție a mediului și a acțiunilor de ecologizare. Una dintre persoanele participante la studiu a semnalat discrepanța dintre starea de fericire trăită și ambientul neigienizat. Redau opinia consemnată în chestionar căci oferă un tablou edificator: „Personal sunt dezamăgită de mizeria care este în jurul nostru. Îmi este greu să înțeleg cum poți fi fericit dacă în fața casei tale vezi gunoi aruncat aiurea. Acum un timp am fost pe cea mai frumoasă rută din țară (Transfăgărășan), o minunăție! ... plin de resturi aruncate de așa-zișii turiști... văd lume care se izolează în vile luxoase, umblă cu mașini luxoase și parcă li se pune un văl pe ochi când ies din casă... dacă aș putea schimba ceva de aici aș începe".

Alte persoane semnalează problema protecției animalelor cu accent pe salvarea animalelor abandonate/fără adăpost, a câinilor vagabonzi, abuzul asupra animalelor („sunt de părere că nu putem trăi într-o societate în care nu știm cum să ne comportăm cu animalele).

Interacțiunile sociale au nevoie de un cadru de manifestare: mediul înconjurător influențează comportamentul oamenilor ("Aș promova schimbări din mediul apropiat al oamenilor care să încurajeze comportamente mai sănătoase din punct de vedere social și individual: plasarea mai multor coșuri de gunoi – încurajarea ușurinței de a arunca la gunoi; mai multe spații verzi – sănătate mintală crescută, evenimente unde se dau cărți gratis / spații de lectură – încurajarea cititului. Caz extrem: spații de socializare care blochează semnalul de la telefon – interacțiuni sociale mai autentice"). Este semnalată problema conduitei sociale în relațiile dintre persoane de sex opus („aș dori să se ia atitudine împotriva bărbaților care agresează femeile verbal și fizic în spațiul public").

A afla păreri/opinii ale celor din jur, a-i cunoaște cu adevărat, este o preocupare a unui respondent, pe o temă de interes pentru sine, respectiv credința religioasă și părerile despre celelalte religii. A mai fost semnalat indicatorul *decizii luate* (la nivel înalt) cu referire la modalitatea de elaborare și implementare a acestora.

Au apreciat că nu există aspecte în societate asupra cărora ar interveni un număr de 15 persoane iar o altă persoană a considerat că „e nevoie să mă ocup de dezvoltarea mea personală, pe urmă să investesc timp" pentru a se apleca asupra aspectelor din societate. Un respondent a menționat că are alte priorități.

În cadrul studiului exploratoriu am ales identificarea unor elemente (predefinite) care se corelează cu preocupările și nevoile respondenților (preocupări majore care ghidează viața) pentru a compara cu răspunsurile libere oferite la întrebările deschise și stabilirea unei ierarhii a preocupărilor respondenților. Aceștia au avut posibilitatea de a alege răspunsuri prestabilite. Itemii supuși măsurării au fost inspirați din teoria privind motivațiile și valorile după care sunt conduse organizațiile (Lewis, 2010, pp. 1056-1062)[32]. Tabelul nr. 5 arată distribuția răspunsurilor:

Constatăm că se respectă ierarhia regăsită prin frecvența mențiunilor la întrebările deschise cu cele de la întrebarea închisă: dorința de a ajuta oamenii fiind urmată de implicarea în societate și dorința de a schimba ceva în societate. Orientarea spre valorile religioase și acționarea în acest sens nu s-a regăsit printre răspunsurile la întrebări deschise, însă a reprezentat o opțiune pentru 10 respondenți atunci când au găsit-o menționată. Totuși, putem aprecia că unele mențiuni ale respondenților au fost cu referire la aspecte morale.

O măsurare cantitativă a necesității asocierii oamenilor pentru a participa la rezolvarea problemelor sociale ne arată că 97,5% (119 persoane) consideră că este necesar și 2,5 % (3 persoane) apreciază că nu. Dar dacă ar fi cazul să pună bazele înființării unui O.N.G. ar face acest lucru

Prin intervențiile specifice s-au produs îmbunătățiri în zonele/ariile	Dimensiunea calității vieții corespunzătoare (cf. Paradigmei calității vieții – Mărginean și Precupețu, 2011)
Condițiile de locuit, hrană, îngrijirea	Locuire
Emotivitatea/afectivitatea („vin cu drag", „oferă flori", iubesc)	Persoana
Participarea școlară a crescut (participă la ore, sunt activi, au curaj să răspundă la ore)	Învățământ + Persoana
Acceptarea socială (din partea grupului școlar de referință) a crescut; igiena, aspectul vestimentației s-a îmbunătățit, participă la jocuri cu alți copii	Stil de viață + Mediul social
Recuperarea fizică (în cazul persoanelor cu dizabilități)	Persoana + Îngrijirea sănătății
Încrederea în sine a crescut (la copii)	Persoana
Încrederea în viață / speranța	Persoana
Învață să găsească soluția la problemă (abia apoi se intervine)	Stil de viață + Mediul social + Asistența socială
Viața comunitară – socializarea (la seniori) – „se iese mai mult din casă", „comunică"	Stil de viață + Persoana
Implicarea socială pe aspecte legate de mediu	Condițiile mediului natural
Tinerii (mai greu de evaluat) – în cadrul informal recunosc nevoia de informare, își spun un punct de vedere; în cadru formal sunt pasivi (ascultă) – partea legată de participare socială prin exprimarea părerilor/opiniilor este latentă.	Învățământ + Stil de viață + Persoana

Tabel nr. 6. Corespondența dintre intervenții specifice și dimensiunile calității vieții

doar 66,4% (81 de persoane), restul de 33,6% (41 persoane) nefiind dispuși să înființeze o organizație. O parte din cei care nu ar înființa o structură asociativă preferă să activeze ca voluntari în cadrul unui O.N.G. existent în comunitate ori au alte priorități (să-și desăvârșească pregătirea și dezvoltarea personală, să acumuleze experiență etc.)

Ceea ce remarcăm din cercetarea empirică este absența conceptului de calitate a vieții din limbajul respondenților. Însă, aspectele semnalate de aceștia se încadrează în dimensiunile paradigmei calității vieții. Cele mai multe preocupări cu privire la implicarea în societate (prin asociere în formă juridică neguvernamentală) vizează: persoana, mediul social, implicarea socială, interacțiuni sociale, învățământul/educația, aspectele sociale, mediul politic și luarea deciziilor etc. Dimensiunea calitatea societății este bine reprezentată de indicatorii explorați: fenomene sociale, categorii sociale, probleme sociale, servicii sociale, asistență medicală/sanitară, media, comunicare publică, sistemul educației/învățământului, mediu, interacțiuni sociale, etc.

Relația dintre comportamentul asociativ și calitatea vieții

Această relație a fost analizată în cadrul a două focus group-uri în care au participat persoane care au pus bazele unui O.N.G. (fondatori), în special din organizațiile mici. Au participat câte 3 persoane în fiecare focus grup, în total 6 persoane din 6 organizații neguvernamentale. Distribuția organizațiilor pe ani de activitate este: 3 organizații au între 2-5 ani de activitate de la data înființării, una are între 6-10 ani și două au peste 11 ani de activitate. Domeniile lor de acțiune sunt: social (protecția persoanelor cu dizabilități, persoane cu autism, seniori, copii și adulți în nevoie), mediu (protecția mediului) sau educație (a tinerilor). Localitățile în care își desfășoară activitatea sunt București, Ilfov, Galați, Brăila, Târgu Jiu.

Cele șase persoane participante la focus grup au evidențiat variate situații ce au condus la decizia de a înființa organizația neguvernamentală. *Setul de motivații* le include atât pe cele de natură internă (care au ca

determinanți situații personale) cât și de natură externă (izvorâte din contexte sociale ale comunității lor) dar și un mix de motivații (cele interne pliindu-se pe cele externe).

Motivațiile externe sunt legate de desființarea unităților de îngrijire: s-a desființat un centru pentru copii în anii 2000 iar voluntarii irlandezi prezenți în centru în acea perioadă au contribuit financiar și-au cumpărat o casă; în același timp au înființat un O.N.G.

Motivațiile interne predomină în cazurile participante la studiu, identificându-se patru situații de natură personală: 1. nevoi ale părinților care aveau un copil cu cerințe speciale pentru a face cunoscută problematica lor, pentru a „reprezenta o forță", pentru a implica proprii copii în activități comune; 2. o pierdere în familie (decesul părinților în urma îmbolnăvirii de cancer) (au analizat cauza – s-au centrat pe efectele produse de poluarea mediului); 3. persoana era implicată în acțiuni cu seniorii și și-a găsit un mediu/grup („colegi de muncă cu care mă înțeleg") – așa a decis să înființeze o asociație dedicată seniorilor; 4. momentul pensionării și dorința de a folosi informațiile acumulare prin natura profesiei (de a transmite mai departe și de a pregăti), dorința de a nu se pierde aceste informații, precum și dorința de a avea activitate și ca pensionar au găsit rezolvare prin adoptarea comportamentului asociativ.

Setul de motivații combinate este reprezentat de situația unei persoane activă voluntar în ajutorarea altora iar înființarea organizației s-a produs „pentru a face bine organizat și legal", pentru a putea încheia parteneriate cerute de către autoritățile publice cu care colabora.

Raportat la trecerea timpului și la corelarea motivațiilor cu acțiunile întreprinse, respectiv viziunea fondatorilor cu privire la concordanța dintre motivații inițiale și menținerea obiectivelor în prezent arată că în mare parte percepția este pozitivă. Obiectivele stabilite inițial s-au păstrat. 4 organizații consideră că acestea au fost atinse. În unele situații s-a produs o extindere a acestora (adăugarea altora noi) prin: a) diversificarea gamei de beneficiari: s-au adăugat preocupări pentru adulții cu dizabilități (au început cu servicii pentru copii și au extins); b) diversificarea tipurilor de acțiuni și a amplorii intervenției: „am plecat de la lucruri mărunte și am ajuns să facem lucruri mărețe și complexe). O altă organizație apreciază că „s-a atins obiectivul stabilit; acum aș vrea să lucrăm mai mult cu beneficiarii (socializarea). Modificările apărute pe parcursul funcționării țin de evoluția organizației, de întărirea ei ca structură juridică („trecem prin multe modificări de program, abia am început în doi ani să conturăm activitatea, nicidecum să facem un produs final").

Se apreciază că se produce o îmbunătățire a vieții prin acțiunile întreprinse în diferite arii ale vieții (care se corelează cu dimensiunile enunțate în teoria calității vieții). Tabelul nr. 6 cuprinde mențiunile făcute de respondenți și corespondentul dimensiunii paradigmei vieții:

Constatăm că un set dimensiuni enumerate în sistemul paradigma vieții enunțat la începutul studiului sunt acoperite prin acțiunile celor șase organizații, respectiv (8 dimensiuni din cele 24): persoana, stilul de viață, mediul social, locuirea, învățământul, asistența socială, îngrijirea sănătății și condițiile mediului social.

Proiecția în viitor a perspectivei creșterii calității vieții se bazează pe îndeplinirea unor cerințe, a unor schimbări. Pentru ca viața celor din jur să se schimbe în sensul creșterii calității vieții a tuturor, ar trebui să se producă schimbări privind: încrederea ridicată, empatia, acceptarea schimbării pentru o viață mai bună, comunicarea, motivația pentru implicare, proiectele (mai multe), implicarea instituțiilor locale, educația, valorile, sentimentul de utilitate/inutilitate, interacțiunea intergenerațională (tineri-seniori), etica și morala companiilor.

Limitele cercetării

Fiind un studiu exploratoriu privind relația comportament asociativ – organizație neguvernamentală – calitatea vieții am scos în evidență cercetări realizate anterior, precum și opinii culese prin administrarea unui chestionar privind comportamentul asociativ. Una din limitele cercetării empirice este cea legată de reprezentativitatea eșantionului, aceasta nefiind asigurată la nivel național și predominanța tinerilor. Acestei limite i se adaugă calitatea răspunsurilor, acestea fiind laconice, foarte scurte, în unele situații simțindu-se nevoia explicațiilor suplimentare din partea respondenților.

O altă limită este legată de numărul redus de focus grupuri și de participanți dintre fondatorii de organizații. Acest fapt a influențat identificarea mai multor situații posibile privind impactul acțiunii lor asupra calității vieții.

Discuții

Acest demers exploratoriu și-a propus, desigur, înțelegerea fenomenului și mai ales analiza conceptului de comportament asociativ. Nefiind o măsurare a indicatorilor, pentru obținerea unor concluzii care se acopere toate ariile asociativității se cer aprofundate și organizate conceptele desprinse din acest studiu, respectiv delimitarea itemilor, ca apoi să se supună măsurării și în felul acesta să se obțină o diagnoză a calității vieții din perspectiva indicatorului *acțiune în societate prin forme organizate* (înregistrate juridic).

Totuși, acest studiu arată complexitatea fenomenului și diversitatea itemilor de cercetare. Pe lângă motivațiile ce generează comportamentul asociativ pot fi studiate și viziuni asupra vieții, modalități de atingerea a drumului visat și măsura în care este „educat" comportamentul asociativ. Această expunere la informația despre rolul și funcționarea organizațiilor neguvernamentale precum și expunerea la modelul de comportament de implicare socială prin asociere poate influența opțiunile unui individ privind acțiunea sa.

Totodată, discuțiile în cadrul focus grupurilor au arătat nevoile micilor organizații de a discuta problematici, de a explora și alte arii ale socialului, de a găsi soluții și de a face

cunoscut efortul lor (rezultatul comportamentului asociativ).

Concluzii

Analiza comportamentului asociativ impune abordarea diferitelor paliere specifice: de la cauze și motivații ce conduc la manifestarea acestuia, tipologia obiectivelor, a acțiunilor (intervenția în societate etc.), factori interni și externi ce determină asocierea, resurse utilizate până la amploarea fenomenului (ponderea ONG-urilor în numărul structurilor juridice) și impactul în mixul social-economic-politic.

Prin motivațiile care stau la baza deciziei de înființare a organizației, precum și prin misiunea și obiectivele stabilite (și implicit prin acțiunile întreprinse) fiecare organizație neguvernamentală urmărește o schimbare în bine sau producerea unor fapte care să aducă beneficii celor din jur: ieșirea din dificultate, ajutorarea, oferirea de alternative în viață, într-un cuvânt creșterea calității vieții. De la motivații percepute ca generatoare de asociere și atribuite oamenilor în general (precum: aspectele sociale care generează probleme sociale, dorința de schimbare, dorința de a contribui și spiritul civic pentru o societate sănătoasă sau dorința de a ajuta, nevoia de a face un bine, apartenența la un grup, experiența acumulată, timpul liber etc.) până la factori care îi determină concret pe cei care au participat la studiu (precum: a ajuta și a face un bine, dezvoltarea propriei persoane, atingerea unor obiective/scopuri ce pot fi uneori identificabile cu un vis, susținerea unei cauze, producerea unei schimbări sau rezolvarea problemelor societății și respectarea drepturilor etc.) constituie un amplu cadru motivațional pentru adoptarea unui comportament orientat spre înființarea unui O.N.G. și acționarea prin intermediul acestuia în cadrul societății.

Dimensiunile calității vieții sunt în vizorul acțiunii organizațiilor neguvernamentale. Prin acțiunile lor sunt acoperite una sau mai multe dimensiuni, însă nu în integralitate și nu complet. Prin adresabilitatea limitată la un număr x de persoane, asupra unui y situații specifice de viață, acțiunea organizațiilor neguvernamentale se încadrează în dimensiunile participare socială, calitatea societății, mediul politic, viață comunitară și participare socială, instituții de stat și nu numai. În unele situație (fie că este vorba de potențiali fondatori de organizații, fie de fondatori care au ani de activitate în comunitate) există intenționalitate în producerea unor efecte pozitive asupra calității vieții, chiar dacă nu este folosit explicit acest concept. Aceștia doresc fie o viață mai bună, fie o societate mai sănătoasă, fie rezolvarea de probleme sau dezvoltarea propriei persoane (prin acumularea de experiență și ulterior exersarea acesteia în contextul organizațional).

Calitatea societății este semnalată de mulți respondenți: de la dorința de a face o schimbare în societate (ca prim semnal că ceva nu funcționează bine și trebuie intervenit), până la preocuparea de a construi o societate sănătoasă și de a obține bunăstare socială. Complexitatea societății este reflectată și aici, iar elementele sale definitorii identificate sunt: categorii sociale (unele având nevoie de asistență pentru a avea un nivel de trai ridicat), servicii sociale ce sunt necesare și un sistem de asistență socială îmbunătățit, fenomenele sociale ce produc dezechilibre și care denotă o calitate a vieții prezente scăzută și față de care trebuiesc elaborate acțiuni de intervenție ori aspecte legate de etica/moralitatea societății. Nu sunt trecute cu vederea instituțiile publice care încă mai au nevoie de dezvoltarea de mecanisme de asistență, calitatea educație și a învățământului etc.

Viața comunitară și participarea socială (enunțată de Fahey și alții) reprezintă atât obiective de atins în ideea calității ridicate cât și un mijloc de acțiune: organizațiile deja înființate oferă servicii și sprijin celor din jur (chiar dacă acțiunea lor este pe un număr limitat de persoane și nu la nivel național) și consideră că se obține o creștere a calității lor, iar pentru cei care nu au înființat o organizație neguvernamentală este evident că sunt receptivi la ceea ce se întâmplă în jurul lor, celor de lângă ei și doresc să se implice. Motivatorii vieții sociale și a participării sociale sunt dorința de a ajuta oamenii, de a se implica în societate, de a produce schimbări (în bine), de a fi activ și de a desfășura acțiuni caritabile, alături de dorința de a promova valori considerate dezirabile pentru a obține o societate sănătoasă. Astfel comportamentul asociativ (particularizat prin înființarea unui O.N.G.) reprezintă o cale de acțiune pentru a crește calitatea vieții fiecărei persoane.

Stilul de viață, ca motor al comportamentului asociativ, deși nu a fost prezentat concret de către respondenți el totuși se poate deduce ca fiind prezent. S-a precizat că s-a optat pentru o acțiune în cadrul unui O.N.G. pentru că persoane din rețeaua socială apropiată aveau un organism - astfel, prin urmarea exemplului, s-a adoptat o conduită care a modelat stilul de viață. În felul acesta, existența în spațiul de viață a unor modele de comportament asociativ produce o formare, o „educare" a tipului de reacție - asocierea pentru înființarea unei structuri asociative devine o soluție pentru modelarea socialului ori pentru participare socială.

Observarea mediului social și politic, a condițiilor de trai ale oamenilor, confruntarea cu diverse problematici și categorii sociale determină o reacție, manifestată mai mult sau mai puțin prin atitudine și comportament. Viziunea asupra vieții, prevalența principiilor și valorilor sociale dezirabile dar și a celor regăsite în viața de zi cu zi declanșează cel puțin un impuls (o dorință) de a fi altfel sau de a face ceva. În acest stadiu este suficient să se interfereze opiniile similare a câtorva persoane ca apoi să se nască ideea de a face ceva împreună și de a decide înființarea unui organism (pentru a crește capacitatea intervenției în societate).

Faptul că nu există disponibilitatea de asociere pentru înființarea unei structuri neguvernamentale din partea unor persoane, ne face să ne gândim că există

și factori care inhibă actul respectiv. Fie că vorbim de o recunoaștere a capacității limitate de a face acest pas, fie că avem în vedere existența altor priorități, ori, doar lipsa de informare, este evident că poate exista un tip de comportament care va fi adoptat de persoane cu o anumită structură psihologică sau care au o experiență în zona aceasta. Comportamentul asociativ se arată astfel complex, cu multe determinări psiho-sociale.

Note

1. Anemari-Helen Necșulescu, „Geneza apariţiei ONG-urilor din România", *Romanian Political Science Review* XI, no. 3 (2011): 525-556.
2. Sorin Cace, Nicolăescu, Victor, Anton, Aandreia-Nicoleta și Rotaru, Smaranda, *Organizaţiile neguvernamentale şi economia socială* (București: Editura Expert, 2011), 12
3. Necșulescu, „Geneza apariţiei ONG-urilor", 527.
4. Ibid.
5. Maria Mălăescu, „Locul și rolul organizațiilor neguvernamentale din sectorul asociativ în rezolvarea problemelor sociale", *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor"*, nr. XIII (2012): 205, 209.
6. Fondul pentru Dezvoltarea Societății Civile, *România 2017. Sectorul neguvernamental. Profil, tendințe, provocări* (București: F.D.S.C., 2017a), 20.
7. Sorin Cace, Victor Nicolăescu, Aandreia-Nicoleta Anton și Smaranda Rotaru, *Organizaţiile neguvernamentale şi economia socială* (București: Editura Expert, 2011), 51.
8. Fondul pentru Dezvoltarea Societății Civile, *România 2017. Sectorul neguvernamental. Profil, tendințe, provocări* (București: F.D.S.C., 2017a), 21.
9. Ioan Mărginean și Ileana Precupețu, coord., *Paradigma calității vieții*, (București: Editura Academiei Române, 2011), 16.
10. Tony Fahey, Brian Nolan, and Christopher T. Whelan, *Monitoring quality of Life in Europe* (Louxembourg: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2003), 65.
11. Elster, *Comportamentul social*, 161.
12. Elster, *Comportamentul social*, 75-78.
13. *Marele dicționar al psihologiei* (București: Editura Trei, 2006), 23.
14. Elster, *Comportamentul social*, 369-372.
15. Bogdan Voicu, „Capacitatea de a coopera. Asociaționismul din România, azi și acum 30 de ani", în *Atlasul Valorilor sociale. România la 100 de ani* (Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2020), 59.
16. Sorin Cace et al. *Organizaţiile neguvernamentale*, 33.
17. Bogdan Voicu, „Capacitatea de a coopera", 54-60.
18. Ioan Mărginean și Marian Vasile, ed., *Dicționar de calitatea vieții* (București: Editura Academiei 2015), 175.
19. Allan G. Johnson. *Dicționarul Blackwell de sociologie: ghid de utilizare a limbajului sociologic* (București: Humanitas, 2007), 30-39.
20. Ibid.
21. Tobias Gombert et al., *Statul, societatea civilă și democrația socială. Manual de democrație socială 6* (București: Friedrich-Ebert-Stiftung România, decembrie 2015), 90.
22. Leon Buburuzan, „Tineret, asociere, viață civică", *Revista Română de Sociologie* XIII, nr. 3–4 (2002): 217.
23. Ioan Mărginean și Ana Bălașa, coord. *Calitatea vieții în România* (București: Expert, 2005), 33.
24. Ioan Mărginean și Ileana Precupețu, coord., *Paradigma calității vieții* (București: Editura Academiei Române, 2011), 20-22.
25. Tony Fahey, Brian Nolan, and Christopher T. Whelan, *Monitoring quality of Life in Europe* (Louxembourg: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2003): 14.
26. Mihály, Emőke. „The Contribution of NGOs in Reducing Poverty. Case Study of the North Vest Development Region in Romania", în *Kultúra és Közösség*, V. folyam I. évfolyam 2010/II. Szám: 53-56
27. Saulean, Daniel, *Sursele sociale ale vieții asociative și filantropiei în România*, București: F.D.S.C., (2001): 16
28. Saulean, Daniel, *Sursele sociale ale vieții asociative și filantropiei în România*, București: F.D.S.C., (2001): 35
29. Fondul pentru Dezvoltarea Societății Civile, *The Associative and Philantropic Behavior of Romanian*s, (1996): 9-10
30. Voicu, Bogdan, „Capacitatea de a coopera. Asociaționismul din România, azi și acum 30 de ani", în Voicu, Bogdan, Rusu, Horațiu și Tufiș, Claudiu D, *Atlasul Valorilor sociale. România la 100 de ani*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, (2020): 54
31. *Date generate de F.D.S.C., 2017b. Infografice „Romania 2017. Sectorul neguvernamental – profil, tendințe, provocări"*
32. Lewis menționează că O.N.G.-urile sunt conduse de o serie de motivații și valori, pe care el le prezintă în manieră antagonistă. Din această perspectivă el precizează că „există atât organizații laice, cât și organizații ,bazate pe credință" (promovarea preceptelor religioase fiind motorul existenței lor). Unele organizații sunt „caritabile și paternaliste, în timp ce altele caută să urmărească abordări radicale sau bazate pe ,împuternicire". Există O.N.G.-uri ce urmăresc să satisfacă doar nevoile imediate ale oamenilor, în timp ce altele au o viziune pe termen mai lung și caută să dezvolte idei și abordări alternative ale problemelor. (Lewis, 2010)

Bibliography

Cace, Sorin, Victor Nicolăescu, Aandreia-Nicoleta Anton, and Smaranda Rotaru. *Organizațiile neguvernamentale și economia socială* [NGOs and Social Economy]. Bucharest: Editura Expert, 2011.

Elster, Jon. *Comportamentul social. Fundamentele explicației în științele sociale* [Social Behavior: The Fundamentals of Explanation in Social Sciences]. Bucharest: Editura ALLJahson, 2013.

Johnson, Allan G. *Dicționarul Blackwell de sociologie: ghid de utilizare a limbajului sociologic* [The Blackwell Dictionary of Sociology]. Bucharest: Humanitas, 2007.

Mărginean, Ioan, and Ana Bălașa, eds. *Calitatea vieții în România* [Life Quality in Romania]. Bucharest: Expert, 2005.

Mărginean, Ioan, and Ileana Precupețu, eds. *Paradigma calității vieții* [The Paradigm of Life Quality]. Bucharest: Editura Academiei Române, 2011.

Marele dicționar al psihologiei [The Big Dictionary of Psychology]. Bucharest: Editura Trei, 2006.

Gombert, Tobias et al. *Statul, societatea civilă și democrația socială. Manual de democrație socială 6* [The State, Civil Society, and Social Democracy: Social Democracy Manual 6]. Bucharest: Friedrich-Ebert-Stiftung România, 2015. Online: https://library.fes.de/pdf-files/bueros/bukarest/12415.pdf.

Mărginean, Ioan, and Marian Vasile, eds. *Dicționar de calitatea vieții* [Life Quality Dictionary]. Bucharest: Editura Academiei 2015. online: https://bibliotecadesociologie.ro/en/download/marginean-ioan-vasile-marian-eds-2015-dictionar-de-calitatea-vietii-bucuresti-editura-academiei/.

Lewis, David. "Nongovernmental Organizations, Definition and History." In *International encyclopedia of civil society*, edited by H.K. Anheier and S. Toepler, 1056-1062. New York: Springer, 2010.

Voicu, Bogdan. "Capacitatea de a coopera. Asociaționismul din România, azi și acum 30 de ani" [The Capacity of Cooperation]. In *Atlasul Valorilor sociale. România la 100 de ani*, edited by Bogdan Voicu, Horațiu Mihai Rusu, and Claudiu D. Tufiș, 54-60. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2020.

Bălașa, Ana, "Contribuția sectorului neguvernamental la realizarea unor obiective ale politicilor sociale şi la ameliorarea calității vieții populației" [NGOs Contributions to the Realization of Some Objectives of Social Policies and Amelioration of the Life of Population]. *Calitatea Vieții*, XV (2004): 123-136. https://www.revistacalitateavietii.ro/oldrcv/2004/CV-1-2-04/10.pdf.

Buburuzan, Leon. "Tineret, asociere, viață civică" [Youth, Association, Civic Life]. *Revista Română de Sociologie* XIII, no. 3-4 (2002): 211–225. https://www.revistadesociologie.ro/pdf-uri/nr.3-4-2002/LEON%20%20BUBURUZAN%20Art2.pdf

Mălăescu, Maria. "Locul și rolul organizațiilor neguvernamentale din sectorul asociativ în rezolvarea problemelor sociale" [The Place and the Role of NGOs from Associative Sector in Solving Social Problems]. *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane C.S. Nicolăescu-Plopșor*, no. XIII (2012): 199-213. http://npissh.ro/ro/wp-content/uploads/sites/2/2015/12/Locul-%C5%9Fi-rolul-organiza%C5%A3iilor.pdf.

Mihály, Emőke. "The Contribution of NGOs in Reducing Poverty: Case Study of the North Vest Development Region in Romania." *Kultúra és Közösség* V, no. 1 (2010): 47-59. http://kulturaeskozosseg.hu/pdf/2010/2/kek_2010_2_5.pdf.

Necșulescu, Anemari-Helen. "Geneza apariţiei ONG-urilor din România." *Romanian Political Science Review* XI, no. 3 (2011): 525-556. https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/44865/ssoar-studiapolitica-2011-3-necsulescu-Geneza_aparitiei_ONG-urilor_din_Romania.pdf?sequence=3.

Fahey, Tony, Brian Nolan, and Christopher T. Whelan. *Monitoring Quality of Life in Europe.* Louxembourg: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2003.

Online Resources and Data

Fondul pentru Dezvoltarea Societății Civile. *România 2017. Sectorul neguvernamental. Profil, tendințe, provocări*. Bucharest: F.D.S.C., 2017a. https://fondong.fdsc.ro/upload/Stiri%20generale/Romania%202017.pdf

Fondul pentru Dezvoltarea Societății Civile. *The Associative and Philantropic Behavior of Romanian*s, 1996. http://www.fdsc.ro/documente/24.pdf

Fondul pentru Dezvoltarea Societății Civile. *Infografice „România 2017. Sectorul neguvernamental – profil, tendinte, provocări"*, 2017b. http://www.fdsc.ro/library/files/infografice_en_2017,_raport.pdf.

Saulean, Daniel. *Sursele sociale ale vieții asociative și filantropiei în România*. Bucharest: F.D.S.C., 2001. http://www.fdsc.ro/documente/22.pdf.

Comitetul Economic și Social European, https://www.eesc.europa.eu/ro/members-groups/categories/categoria-viata-asociativa.

Ministerul Justiției, Registrul Național ONG, https://www.just.ro/registrul-national-ong/.

RODA (Romania Social Data Archive), http://roda.ro/ro/catalogul-de-date#catalogstudyvariable-34-7614.